

Ministarstvo pravde Crne Gore

Strategija informisanja javnosti o službi za probaciju Ministarstva pravde

PRobation

Tanja Pavićević, Ana Radusinović

SADRŽAJ

1. UVOD	3
ŠTA SE OVOM STRATEGIJOM ŽELI POSTIĆI?	3
2. AKTUELNI MOMENAT I BUDUĆI IZAZOVI	4
4. ANALIZA STANJA I PREPORUKE	8
5. Analiza jakih i slabih strana, prijetnji i mogućnosti (SWOT)	9
6. KOMUNIKACIONI PRISTUP	11
7. CILJEVI KOMUNIKACIONE STRATEGIJE	12
Specifični ciljevi - obezbijediti pravovremene, tačne i pristupačne informacije o licima osuđenima na kaznu rada u javnom interesu	12
8. TON, JEZIK I PORUKE	13
9. PORUKE	14
10. KOMUNIKACIONI KANALI, ALATI I TEHNIKE	15
12. VIZUELNI IDENTITET	17
13. BUDŽET I RESURSI	18

1. UVOD

ŠTA SE OVOM STRATEGIJOM ŽELI POSTIĆI?

Početak rada Direkcije za uslovnu slobodu jedan je od strateških prioriteta Ministarstva pravde Crne Gore, pa je samim tim i informisanje građana od velike važnosti.

Shodno važnosti uvođenja ovog instituta, procjena PR službe Ministarstva pravde je da je neophodno podići svijest kod građana da se rad Direkcije za uslovnu slobodu direktno odnosi na kvalitet života cijele zajednice i da će najviše koristiti, imati upravo sami građani.

Kroz proces blagovremenog i objektivnog informisanja, građanima treba jasno i konkretno predočiti značaj postojanja Direkcije za uslovnu slobodu.

Ova strategija predstavlja otvorenu namjeru Ministarstva pravde da na transparentan način informiše sve građane Crne Gore o radu Direkcije za uslovnu slobodu i naporima koje Ministarstvo pravde ulaže kako bi se poboljšao kvalitet života svih.

Imajući u vidu neophodnost postojanja probacije, važno je u narednom periodu uspostaviti komunikacione mehanizme i osmisliti aktivnosti koje treba da doprinesu većoj informisanosti, zainteresovanosti građana, ali i ostvarenju opšteg cilja - boljem razumijevanju uspostavljanja mehanizma probacione službe.

Strategija je uzela u obzir dinamiku procesa otvaranja i početak rada probacione službe, aktuelni momenat, izazove sa kojima se susrijeće sistem za izvršenje krivičnih sankcija, kao i pozitivne posljedice koje iz svega proizilaze – smanjenje prebukiranosti zatvora, te uključivanje ljudi u aktivnosti od opšteg društvenog interesa.

Iz tog razloga, za predstavljanje rada probacione službe, koristiće se novi komunikacioni kanali, alati i tehnike, a PR služba u narednom periodu će koristiti savremene trendove u komunikaciji, zavisno od potreba različitih ciljnih javnosti.

Zadatak Ministarstva pravde jeste da pronađe način kako doprijeti do svih građana, kojim porukama i kroz koje kanale komunikacije.

Ova strategija stoga predstavlja strateški okvir za praktičare odnosa sa javnošću, dok će lista aktivnosti koje će biti realizovane u narednom jednogodišnjem periodu biti definisana godišnjim akcionim planom, koji je u nadležnosti Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija - Direkcije za uslovnu slobodu, a na osnovu kojeg će PR služba Ministarstva pravde sačiniti adekvatan medija plan.

Iskustva iz prethodnog perioda, kada su za rad u probacionoj službi zaposlena dva službenika, ukazuju na kompleksnost samog procesa, i neophodnost angažovanja većeg broja ljudi, naročito u svijetlu činjenice da se probaciona služba pojavljuje prvi put, zbog čega se procjenjuje neophodnost pune koordinacije većeg broja učesnika u njemu, prije svega svih zaposlenih u Direktoratu za izvršenje krivičnih sankcija.

Ovaj dokument je podložan izmjenama u skladu sa potrebama procesa.

2. AKTUELNI MOMENAT I BUDUĆI IZAZOVI

Direkcija za uslovnu slobodu pri Ministarstvu pravde nadležna je za oblast probacije i kazne rada u javnom interesu. Probacioni službenici Ministarstva pravde sprovode nadzor nad uslovnim osudom, uslovnom osudom sa zaštitnim nadzorom, uslovnim otpustom i kaznom rad u javnom interesu. Oni uspostavljaju i održavaju kontakte sa osuđenim licima, uz poštovanje načela čija je suština ograničenje prava osuđenog lica samo u mjeri neophodnoj za postizanje svrhe izrečene kazne.

Iz tog razloga, intenzivirana je saradnja sa nadležnim sudovima, opštinama, organima unutrašnjih poslova, poslodavcima i drugim ustanovama, organizacijama, udruženjima i centrima za socijalni rad.

Od januara 2013. godine, Ministarstvo pravde sprovodi projekat „Podrška reformi sistema izvršenja krivičnih sankcija” IPA 2011 II, u partnerstvu sa SR Njemačkom i Kraljevinom Holandijom.

Kroz projekat se usklađuje zakonodavni okvir sa međunarodnim standardima, a prvi korak je bio uspostavljanje Direkcije za uslovnu slobodu - probacija pri Ministarstvu pravde, sa posebnim akcentom na definisanje radnog angažmana osuđenih lica, promovisanju kazni koje su alternativa zatvorskoj kazni, smanjenju zatvorske populacije kao i poboljšanju uslova u zatvorima.

Kazna rada u javnom interesu inkorporirana je u Krivični zakonik Crne Gore. Izriče se isključivo kao glavna kazna, ali se time ne mijenja njen osnovni smisao – da bude alternativa kazni zatvora. Može se izreći za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina ili novčana kazna. Za izvršenje ove kazne neophodno je da učinilac prihvati ovu sankciju, jer je prema relevantnim međunarodnim aktima kao krivična sankcija zabranjen prinudni rad.

Probaciona služba, koja je počela sa radom 1. oktobra 2013. godine, predstavljena je medijima, sa jasno poslatom porukom da rad u javnom interesu mora da ispunjava tri uslova: da se njime ne vrijeđa ljudsko dostojanstvo, da je koristan za društvo i da se ne vrši u cilju sticanja dobiti.

Trajanje rada u javnom interesu, o čemu je crnogorska javnost pravovremeno informisana, određuje sud u svakom konkretnom predmetu, a vrstu posla i način njegovog obavljanja određuje Direkcija za uslovnu slobodu, koja je dio Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija, i to striktno vodeći računa o sposobnostima, stručnim znanjima i zdravstvenom stanju osuđenog lica.

U okviru medijskih napisa koji su se ticali potpisivanja Sporazuma o izvršenju kazne rada u javnom interesu, a koje je Ministarstvo pravde u novembru 2013. godine potpisalo sa predstavnicima pet opština (Podgorica, Cetinje, Danilovgrad, Herceveg Novi i Kotor), jasno je

istaknuta neophodnost da kazna rada u javnom interesu mora da zaživi u sistemu izvršenja krivičnih sankcija u Crnoj Gori.

Crnogorska javnost je upoznata sa činjenicom da rad u javnom interesu ne može biti kraći od šezdeset časova niti duži od trista šezdeset časova, kao i da se određuje za vrijeme koje ne može biti kraće od trideset dana, niti duže od šest mjeseci, uz najviše šezdeset časova u toku jednog mjeseca.

Rad u javnom interesu, kako je precizirano, može biti zamjena i za neplaćenu novčanu kaznu. U skladu sa relevantnim međunarodnim dokumentima smatra se da je u načelu prihvatljivije da osuđeno lice koje ne plati novčanu kaznu, umjesto toga obavi rad u javnom interesu nego da mu se neplaćena novčana kazna pretvara u zatvor.

Da bi Direkcija za uslovni otpust počela sa radom, izmijenjen je Zakon o izvršenju krivičnih sankcija i donijet Pravilnik o bližem načinu izvršenja uslovnog otpusta, uslovne osude, uslovne osude sa zaštitnim nadzorom i kazne rada u javnom interesu. Međutim, imajući u vidu značaj ove materije, ministarstvo je tokom ove godine pristupilo izradi zakona kojim se na sistemski način reguliše izvršenje alternativnih sankcija i mjera. U pitanju je Zakon o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu koji je u formi nacрта prošao javnu raspravu, a nakon izvjesnih korekcija, očekuje se njegovo upućivanje Vladi na utvrđivanje u formi prijedloga.

Da bi se omogućilo efikasan rad probacione službe, Vlada je, za početak, obezbijedila novčana sredstva u visini od 40.000 eura za adaptaciju i opremanje prostorija Direkcije za uslovnu slobodu, koje će biti opremljene u skladu sa međunarodnim standardima. Dok traju radovi na adaptaciji prostorija za buduću Direkciju za uslovnu slobodu, ona je privremeno smještena u prostorijama Ministarstva pravde.

Jedan od izazova sa kojima se suočava Ministarstvo pravde jeste definisanje platforme kako bi se stvarili uslovi za zapošljavanje dodatnog broja službenika koji će raditi ovu vrstu posla.

Kako bi službenici probacione službe efikasno obavljali rad, do sada je održano pet trening-sesija od ukupno osam koliko je predviđeno do kraja projekta sa službenicima Ministarstva pravde iz Direkcije za uslovnu slobodu i službenika Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija. Teme koje su tretirane na ovim obukama su: način izvršenje kazne rada u javnom interesu, rad sa uslovno otpuštenim osuđenim licima, procjena rizika lica koja se nalaze na uslovnoj slobodi, sprovođenje nadzora, kao i program probacije u okviru zatvora.

U Direkciji trenutno rade dva službenika sa zvanjem - diplomirani pravnik, a planirano je zapošljavanje jednog psihologa i socijalnog radnika kako bi kroz inerdisciplinarni pristup u radu, probacija dobila svoj puni značaj.

U narednom periodu slijedi rad na dopuni normativnog okvira, te kadrovskom popunjavanju, ali i punoj profesionalizaciji probacione službe.

Izazovi su brojni, i prije svega tiču se daljeg usklađivanja i primjene zakonodavnog okvira i novih standarda i praksi, izgradnju novih i jačanje postojećih administrativnih standarda i praksi, izgradnju novih i jačanje postojećih administrativnih kapaciteta.

Unutrašnja zrelost i snaga jednog društva ogleda se u tome koliko su i u kojoj mjeri razvijene i snažne institucije. Stoga je u narednom periodu važno nastaviti reformu pravosuđa kojom će se dalje osigurati nezavisnost i unaprijediti efikasnost, kvalitet službi javne uprave.

Paralelno sa reformskim aktivnostima, neophodno je intenzivirati komunikaciju sa građanima u pravcu dostizanja visokog stepena razumijevanja i prihvatanja procesa započinjanja rada probacione službe.

3. VREMENSKI OKVIR

Komunikaciona strategija sprovodiće u periodu jun 2014. do juna 2015. godine i pratiće punu profesionalizaciju probacione službe.

Ona će detaljno biti razrađena godišnjim akcionim planom, koji će pripremiti Direktorat za izvršenje krivičnih sankcija u saradnji sa partnerima, koje čine tvining partneri i civilno društvo, a koji će pratiti medija plan koji će sačiniti PR služba Ministarstva pravde.

Komunikaciona strategija će biti redovno evaluirana i revidirana u skladu sa potrebama procesa.

4. ANALIZA STANJA I PREPORUKE

PR služba Ministarstva pravde do sada je kontinuirano informisala javnost o svim aktivnostima Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija, počev od njegovog osnivanja, pa do formiranja Direkcije za uslovni otpust i potpisivanja Sporazuma sa pet crnogorskih opština.

U tom smislu, Ministarstvo pravde je u saradnji sa partnerima, civilnim društvom i medijima, u prethodnom periodu radilo na sveobuhvatnom informisanju građana o radu probacione službe.

Cilj je bio približavanje građanima rad probacione službe i njihovo informisanje o pravima i obavezama koje se tiču osuđenih lica.

Kao jednog od glavnih multiplikatora, identifikovane su nevladine organizacije, koje su i u dosadašnjem periodu bile ključni partner Ministarstva pravde i u značajnoj mjeri pomogle unapređenju i profesionalizaciji sistema institucija za izvršenje krivičnih sankcija.

Potrebno je obezbijediti kontinuitet u saradnji između Ministarstva pravde i civilnog društva u vezi sa blagovremenim i efikasnim protokom i razmjenom informacija, a sa ciljem usklađivanja planova Ministarstva pravde i aktivnosti civilnog društva.

U cilju formiranja realnih očekivanja, neophodno je njegovati otvoreni dijalog sa građanima.

U tom smislu, treba komunicirati razumljivim jezikom i konkretnim primjerima, prikazivati stvarne životne priče i pozitivna iskustva iz regiona i drugih članica EU, koja konkretno govore o uticaju probacione službe na svakodnevni život pojedinca i njegove porodice, ali i na cijelu zajednicu.

Da bi se maksimalno iskoristile prednosti koje pružaju mediji kada je u pitanju informisanje građana, državni službenici, zaduženi za komunikacijske poslove, treba da budu uključeni u kontinuirani proces obuke, ali i studijskih posjeta.

Potrebno je ciljano pristupiti specifičnim javnostima, kako bi se one detaljnije informisale o pitanjima koja su za njih od posebnog značaja.

I pored svijesti o značaju edukacije novinara koji će se baviti temom rada probacione službe, nedostatak resursa u crnogorskim medijima i visok stepen mobilnosti kadrova uticali su da danas gotovo nemamo specijalizovanu grupu novinara koja bi se bavila isključivo ovom temom. Ovo pitanje treba posebno tretirati kroz godišnji akcioni plan, obezbijediti novac za posebnu obuku i studijska putovanja novinara.

5. ANALIZA JAKIH I SLABIH STRANA, PRIJETNJI I MOGUĆNOSTI (SWOT)

PREDNOSTI	SLABOSTI
<p>Zemlje sa tradicijom rada probacionih službi partneri su Ministarstva pravde Crne Gore</p> <p>Praksa probacionih službi pokazuje da se smanjuje broj presuda koje čekaju na izvršenje</p> <p>Rad probacione službe omogućuje smanjenje recidivizma</p> <p>Jača se restorativna pravda, sigurnost društva u cjelini</p> <p>Povećava se stepen bezbjednosti zajednice</p> <p>Smanjuje se prenaseljenost u zatvorima</p> <p>Humanizuje se način za izvršenje krivičnih sankcija</p> <p>Građani Crne Gore primarno su informisani o početku rada probacione službe</p>	<p>Nepostojanje budžetske stavke za obuku PR službe, kako bi se na što efikasniji način sprovela komunikaciona strategija</p> <p>Nedovoljan broj specijalizovanih novinara</p> <p>Nepostojanje budžetske stavke za obuku specijalizovanih novinara koji se bavili ovom temom</p> <p>Nedovoljno definisani i efikasni interni komunikacioni kanali na nivou nosilaca procesa</p> <p>Nedovoljna prepoznatljivost rada probacione službe</p> <p>Nedovoljna informisanost potencijalnih korisnika novog instituta</p> <p>Iste informacije/poruke za sve ciljne javnosti</p> <p>Nepristupačnost informacija određenim ciljnim javnostima (osobe sa invaliditetom)</p>

ŠANSE	PRIJETNJE
<p>Mogućnost da Crna Gora postane lider u regionu kada je riječ o probaciji</p> <p>Pozitivan stav partnera, međunarodne zajednice i civilnog društva vezano za rad probacione službe</p> <p>Veći broj građana koji prepoznaju značaj probacione službe</p> <p>Edukacija državnih službenika koji se bave komuniciranjem sa javnošću, novinara i urednika</p> <p>Nova lokalna, regionalna i međunarodna partnerstva</p> <p>Uspostavljena dobra saradnja sa civilnim društvom, posebno sa nevladinim organizacijama</p> <p>Korišćenje pozitivnih iskustava i primjera iz država regiona</p> <p>Neposredan kontakt i rad na terenu</p> <p>Otvaranje posebnih prostorija za službenike probacione službe</p> <p>Neke teme još nijesu „otvorene“ u medijima i kao takve su daleke građanima</p>	<p>Nova stigmatizacija osuđenih lica</p> <p>Nezainteresovanost građana za informacije o radu probacione službe</p> <p>Nepostojanje posebnog budžeta za kampanju koja bi građanima približila prednosti formiranja službe za probaciju</p> <p>Manjak kadra</p>

6. KOMUNIKACIONI PRISTUP

Strategija predviđa tri pravca pristupa:

1) PR, sa posebnim fokusom na odnose sa medijima;

Osnovni principi: proaktivnost, informisanje, transparentnost, edukacija, decentralizacija, jednostavnost.

2) Institucionalni (Direktorat za izvršenje krivičnih sankcija, Direkcija za uslovni otpust, lokalne samouprave)

Osnovni principi: proaktivnost, partnerstvo, transparentnost, odgovornost, međusobno informisanje i nezavisnost.

3) Sektorska komunikacija, uključujući civilno društvo (Ministarstvo pravde, Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, NVO);

Osnovni principi: proaktivnost, partnerstvo, dijalog, transparentnost, odgovornost, međusobno informisanje i nezavisnost.

7. CILJEVI KOMUNIKACIONE STRATEGIJE

Opšti cilj - bolje razumijevanje rada probacione službe kod građana.

Specifični ciljevi - obezbijediti pravovremene, tačne i pristupačne informacije o licima osuđenima na kaznu rada u javnom interesu

Četiri osnovna aspekta komunikacije:

1. Informisanje;
2. Edukacija;
3. Promovisanje;
4. Mobilizacija za podršku rada probacione službe.

Informisanje podrazumijeva kontinuirani proces pružanja preciznih i pristupačnih informacija o radu probacione službe, kao i korisnicima ovog novog instituta.

Edukacija podrazumijeva programe obuke državnih službenika, novinara i urednika, kako bi se omogućilo kvalitetnije informisanje građana i različitih ciljnih javnosti.

Promovisanje ima za cilj da održi nivo pozitivnog raspoloženja prema probacionoj službi i institutu kazne rada u javnom interesu.

Mobilizacija se odnosi na motivisanje partnera u civilnom sektoru, kako bi se građani dodatno informisali i spriječila opasnost od eventualne stigmatizacije osuđenika.

8. TON, JEZIK I PORUKE

Adekvatan ton u komunikaciji doprinosi lakšem i bržem prijemu željene informacije i poruke.

Sadržaji koji se komuniciraju moraju biti jasni, pristupačni i laki za razumijevanje najširoj populaciji.

Ton koji treba da preovladava treba da bude ozbiljan, umjeren i korektan, ali istovremeno pozitivan i dinamičan, da odašilje poruku pouzdanosti i povjerenja.

Otvorenost, pravovremenost i dvosmjerna komunikacija (dijalog) su vodeći principi u sprovođenju strategije.

9. PORUKE

KLJUČNA PORUKA: zatvorski kapaciteti su preoterećeni, izdržavanje kazne u zatvoru je mnogo skuplje od kazne rada u javnom interesu, naučna istraživanja pokazuju da alternativne sankcije doprinose smanjenju krivičnih djela, radom na reintegraciji smanjuje se stepen recidivizma. Cilj nam je da dodatno humanizujemo kažnjavanje, smanjimo budžetske izdatke za izvršenje zatvorskih kazni i učinimo da osuđeno lice na izvjestan način „vrati dug” društvu - obavljanjem društveno korisnog rada.

STUBNE PORUKE: Humanizacija izvršenja kazni za osuđena lica, njihov bolji i kvalitetniji život, kvalitetniji život njihovih porodica, unapređenje života zajednice.

Rad u javnom interesu otvara nove poslovne mogućnosti za privatna preduzeća.

10. KOMUNIKACIONI KANALI, ALATI I TEHNIKE

Mediji su jedan od najuticajnijih kreatora javnog mnjenja zbog čega će biti jedan od najznačajnijih kanala komunikacije.

Akcentat će biti stavljen na strateške proaktivne odnose sa medijima koji predstavljaju nadogradnju na reaktivne odnose i temelje se na novinarskoj inicijativi.

U Crnoj Gori najuticajniji mediji su TV stanice, štampani mediji i pojedini internet mediji. Pored fokusa na medije sa nacionalnom pokrivenošću, ne smije biti zanemarena uloga lokalnih medija.

Pored tradicionalnih kanala komunikacije (TV, radio, štampani mediji), interneta, u odnosu na budžet, definisao bi se i kanal komuniciranja preko novih vidova online komunikacije (društvene mreže, youtube, virtualne zajednice i sl.).

Informisanje javnosti o radu probacione službe:

- Saopštenja za javnost
- Konferencije za novinare
- Vijesti, tematske priče
- Nastupi
- Razne vrste izvještaja
- Seminari/radionice
- Tematske emisije i tekstove u štampanim medijima
- Intervjue u elektronskim, štampanim i internet medijima
- TV tematski prilozi
- Radijske emisije
- Spotovi, filmovi, džinglovi
- Novinarski obilasci, studijska putovanja

11. PROŠIRIVANJE KOMUNIKACIONIH AKTIVNOSTI:

- Jačanje saradnje sa lokalnim samoupravama;
- Uključivanje ličnosti iz javnog života kao prenosilaca poruka;
- Jačanje saradnje sa lokalnim medijima;
- Informativne kampanje;
- Ostvarivanje saradnje sa specijalizovanim marketing agencijama;

12. VIZUELNI IDENTITET

Da bi se javnosti što bolje predstavio rad probacione službe, neophodno je izraditi logo i prateći slogan, a za šta je potrebno opredijeliti posebna novčana sredstva.

Svi nosioci komunikacije obavezni su da koriste elemente vizuelnog identiteta.

13. BUDŽET I RESURSI

Najvažniju ulogu u sprovođenju komunikacione strategije ima PR služba Ministarstva pravde, koje će biti zaduženo za medijsko predstavljanje aktivnosti koje je prethodno Direktorat za izvršenje krivičnih sankcija unio u akcioni plan.

Strategija se razrađuje akcionim planom.

Neophodno obezbijediti budžetska sredstva za realizaciju aktivnosti iz godišnjeg akcionog plana.

